

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy, v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Senát Parlamentu České Republiky**, se sídlem v Praze 1, Valdštejnské náměstí 17/4, ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2013, č. j. 8 A 2/2013 – 13,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále „stěžovatel“) podal u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, kterou se domáhal toho, aby soud vůči žalovanému vydal rozsudek, jímž by „*přikázal Senátu Parlamentu ČR, sídlem obecně známým, aby při vyřizování mailové žádosti o informace z 24. září 2012 poskytl informace v předmětné žádosti (13431/2012/S).*“ Z přiložené citované žádosti vyplývá, že se stěžovatel domáhal poskytnutí následujících informací:

- 1) *analýza, o níž se opírá vyjádření adresovaného zákonodárského sboru k návrhu podanému u ÚS ČR (Pl. ÚS 50/11);*
- 2) *počet asistentů senátorů v letech 2002 – 2011 (jednotlivě roky);*
- 3) *vyjádření Předsedy adresované parlamentní komory ve skončeném procesu Pl. ÚS 10/09;*
- 4) *náklady na reprografické přístroje a jejich údržbu i provoz v posledních pěti letech (jednotlivě roky);*
- 5) *obdobně vynaložené prostředky na IT;*
- 6) *počet dodnes vydaných povolení k nahlížení do elektronického registru oznámení veřejných činitelů.*

Městský soud vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby. Ten následně požádal o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 7. 3. 2013, č. j. 8 A 2/2013 – 13 soud osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného nepřiznal.

V odůvodnění svého rozhodnutí městský soud uvedl, že stěžovatel doložil, že jeho majetkové poměry odůvodňují osvobození od soudních poplatků, soud má však za to, že existují jiné důvody, pro které by nemělo být osvobození od soudních poplatků přiznáno. Stěžovatel totiž podle názoru městského soudu zneužívá toho, že je od poplatků osvobozen a jeho úspěšné žádosti o osvobození od soudních poplatků, jak v řízení o žalobách, tak v řízení o kasačních stížnostech, jej povzbuzují k další procesní aktivitě. V případě stěžovatele jsou dány zvláštní okolnosti, jež vedou k závěru, že v jeho případě je na místě výjimečně využít oprávnění k soudnímu uvážení a osvobození od soudních poplatků výjimečně nepřiznat. Zvláštním důvodem k odepření osvobození od soudního poplatku je povaha sporů, které stěžovatel před správními soudy v poslední době vede. K nim patří i projednávaná věc. Městskému soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel vede s různými veřejnými institucemi značné množství sporů, týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které často pokračují jako spory soudní.

V dané věci se jedná o spor, týkající se žádosti o poskytnutí informace. Podobného rázu jsou i jiné spory žalobce projednávané Městským soudem v Praze i dalšími krajskými soudy, jakož i Nejvyšším správním soudem. Tyto spory přitom nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímě, jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané zájmem stěžovatele o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má zcela jistě plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však předmětný spor nemá. Stěžovatel má jistě právo snažit se takové informace získat, avšak za existujících konkrétních okolností, z nichž je patrné, že předmětný spor nespadá do kategorie těch, které se týkají jeho životní sféry, je na místě mu výjimečně osvobození od soudních poplatků odepřít (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, dostupný na www.nssoud.cz).

Městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí v této souvislosti dále uvedl, že Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném rozsudku podotkl, že vyslovený právní názor nelze v žádném případě vykládat v tom smyslu, že by spory, týkající se svobodného přístupu k informacím, měly být pro účely rozhodování o osvobození od soudních poplatků vnímány jako spory častěji než jiné nespádající do kategorie sporů, týkajících se životní sféry účastníků. Takové zobecňování nelze činit a každý spor je z tohoto hlediska nutno posuzovat přísně individuálně. Nicméně právě v oblasti svobodného přístupu

pokračování

k informacím je třeba pečlivě zvažovat všechny aspekty tohoto ústavně zaručeného základního práva, jelikož jde o právo požadovat od povinných subjektů určitou činnost, a to zásadně bezplatně a v relativně krátkých lhůtách, což je může za určitých výjimečných okolností významně zatížit. Judikatura Nejvyššího správního soudu setrvale vychází z toho, že široce pojatý svobodný přístup k informacím ve veřejné sféře je jednou z nejefektivnějších cest k transparentci veřejné moci, k její všestranné, účinné a kontinuální veřejné kontrole a jedním z nástrojů snižujících možnosti jejího zneužívání. Na druhé straně však nelze přehlédnout, že kverulanci, zjevně šikanózní, či dokonce pracovní kapacitu orgánů veřejné moci z různých důvodů cíleně paralyzující výkon tohoto práva může mít i významné negativní důsledky, které za určitých okolností mohou popřít dokonce i smysl a účel práva na svobodný přístup k informacím. Jedním z nástrojů může být i citlivá regulace nadužívání tohoto práva v případech výše uvedených. Taková regulace může se za určitých okolností díť i cestou výjimečného odepření práva na osvobození od soudních poplatků.

Městský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že v daném případě je na místě odepřít dobrodiní institutu osvobození od soudních poplatků. Soud přitom zohlednil i stoupající počet sporů iniciovaných stěžovatelem a zejména jejich samouúčelný charakter a postup stěžovatele v těchto sporech, ze kterého není patrná snaha o vyřešení sporu, ale spíše neustálé zpochybňování jakýchkoli, třeba i jen dílčích úkonů správního úřadu či soudu.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody podané kasační stížnosti (ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) přezkoumal napadené usnesení a dospěl k závěru, že projednávaná kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel konkrétní pochybení městského soudu spatřuje v tom, že procesní řád, kterým je soud vázán jasně vyjadřuje, že odepřít osvobození od poplatku přes nedostatek prostředků soud může tehdy, je-li žaloba zjevně neúspěšná. Městský soud však osvobození nepřiznal z důvodu, že „nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastnickovy životní sféry“. Zákon o svobodném přístupu k informacím nedává soudu úkol regulovat přístup k informacím neosvobozením od soudního poplatku, tedy úvahy soudu jsou veskrze absurdní, nezaplacené soudní poplatky nejsou náklady státu na řízení a obecné soudy nemají úkol zkoumat, zda benevolentnost zákonodárce je v souladu s rozpočtovými pravidly státu.

Další kasační argumentace stěžovatele se již nevztahuje k projednávané věci, či ji nelze podřadit pod zákonné důvody pro podání kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a zdejší soud se jí proto při projednávání předmětné kasační stížnosti nezabýval.

Kasační námitky byly posouzeny podle obsahu, neboť stěžovatel v kasační stížnosti neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. své námitky podřazuje. Nejvyšší správní soud dle své konstantní judikatury vychází z toho, že „pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak

učiní nepřesně.“ (rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

Námítky stěžovatele míří do nesprávného závěru městského soudu. Podle obsahu kasační argumentace městský soud pochybil, pokud v daném případě stěžovateli osvobození od soudního poplatku výjimečně nepřiznal přesto, že jeho majetkové poměry osvobození od soudních poplatků odůvodňují. Městský soud osvobození stěžovateli nepřiznal s ohledem na povahu vedeného sporu, přičemž zohlednil i stoupající počet sporů iniciovaných stěžovatelem a zejména jejich samoučelný charakter a samotný postup stěžovatele v těchto sporech, ze kterého není patrná snaha o vyřešení sporu, ale spíše neustálé zpochybňování jakýchkoli, třeba i jen dílčích úkonů správního úřadu či soudu. Stěžovatel v kasační stížnosti na podrobné konkrétní závěry městského soudu odůvodňující výjimečné nepřiznání osvobození od soudního poplatku nijak nereagoval. Městský soud v daném případě vycházel z judikatury Nejvyššího správního soudu, týkající se obdobných věcí stěžovatele (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66, dostupný na www.nssoud.cz) a Nejvyšší správní soud v postupu městského soudu žádné pochybení neshledal.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.). Žalovanému náklady řízení nevznikly, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2013

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu